Mänskliga rättigheter

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER ÄR EN AVGÖRANDE KÄRNA I LIBERALISMEN. VARJE MÄNNISKA SKA HA MAKTEN ÖVER SITT EGET LIV OCH INTE BEGRÄNSAS AV FÖRUTSÄTTNINGAR SOM MAN SJÄLV INTE HAR KONTROLL ÖVER. DETTA INNEBÄR ATT VARJE PERSON HAR RÄTTEN ATT BESTÄMMA ÖVER SIN EGEN FRAMTID OCH SIN HÄLSA. MEN DET HANDLAR OCKSÅ OM ATT ALLA MÄNNISKOR SKA BLI BEHANDLADE SOM UNIKA INDIVIDER, BEDÖMDA EFTER SINA EGNA PRESTATIONER OCH INTE DISKRIMINERADE PÅ GRUND AV DERAS KÖN, RAS, RELIGION ELLER NÅGON ANNAN ORSAK. VI HAR EN MORALISK PLIKT ATT STÄRKA OCH SKYDDA MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, FÖR ATT GARANTERA ETT FRITT OCH RÄTTVIST SAMHÄLLE FÖR ALLA.

Varje människas frihet och rätt över sitt eget liv går som en röd tråd genom Liberalernas arbete med att skapa ett inkluderande och mer rättvist samhälle.

I Region Stockholm är tillgänglighet i kollektivtrafiken och i vården absolut grundläggande för att människor i stockholmsregionen ska kunna leva sina liv på samma villkor. En tillgänglig kultur, en regional utveckling som tar avstamp i likabehandling och inkluderande folkbildning ger vårt län förutsättningar att ta till vara på varje människas kapacitet och kompetens, men samtidigt ge dem möjligheter och kunskap att skapa sitt eget liv. Region Stockholm ska tydligt markera att den är en inkluderande organisation som värnar friheten för alla. Region Stockholm ska, där så är lämpligt, flagga med Pride-flaggan under Pride och med de nationella minoriteternas flaggor och symboler vid olika högtidsdagar och liknande.

Patientens rättigheter: En grundläggande del av vården

Vården måste präglas av tillgänglighet, likabehandling och jämställdhet. Diskriminering ska aldrig accepteras. HBTQI-personer ska kunna förvänta sig att möta en vård med hög kompetens och förståelse för deras behov. De nationella minoriteterna samer, sverigefinnar, romer, judar och tornedalingar ska särskilt uppmärksammas. Kontaktvägarna till vården, såväl fysiska som digitala, måste vara lättillgängliga och bemötandet av personer med funktionsnedsättning måste bli bättre. Rätten till tolk, oavsett om det är talade språk, teckentolkning eller andra behov, måste värnas och utvecklas.

Den kanske enskilt viktigaste frågan för en vård anpassad efter individen och de individuella förutsättningarna är införandet av ett husläkarsystem. Att varje enskild patient känner sin läkare, och att inte mötas av ett stort antal okända personer i kontakten med primärvården, ger den enskilde större trygghet och bättre förutsättningar för hälsa. Det kan exempelvis finnas husläkare med speciella kunskaper om exempelvis transvård eller språkkunskaper som eftertraktas hos patienten som skapar ett mervärde i vården.

Personer med funktionsnedsättning har ofta många olika vårdkontakter och det är därför särskilt viktigt med en sammanhållen vård kring individen. För personer med varaktiga funktionsnedsättningar vill vi se ett samordnat medicinskt omhändertagande där läkare, sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, psykologer och kuratorer samverkar för att ge en sömlös och god vård. Även här spelar den personliga kontakten med husläkare som navet i en patientcentrerad primärvård en viktig roll.

För att göra vården mer jämställd behöver kunskapsstyrningen stärkas, och kvinnosjukvård som historiskt sett nedprioriterats lyftas. Liberalerna har under den gångna mandatperioden arbetat med frågor som endometrios och reproduktiv hälsa, såväl som att ta bort åldersdiskrimineringen i screeningen för bröstcancer, samt testa för flera typer av cancer i samband med mammografin.

För den grupp invånare vars språkkunskaper i svenska är för små för kontakt i vården skulle en begränsning av rätten till tolk innebära att personer som redan idag riskerar leva i större ohälsa än befolkningen över lag får det ännu tuffare. Att regeringen inte inkluderar hälsa i integrationsarbetet innebär att regionerna får ett större ansvar att stärka hälsan för dessa grupper. Grundbulten för det arbetet är språket, och när patientens egna svenska inte räcker till, är rätten till tolk en nödvändighet för att garantera god vård.

Människor med olika trosuppfattningar ska känna sig inkluderade och välkomna i vården. Sjukhuskyrka, rum för stillhet och företrädare för olika trossamfund kan vara en stor tillgång i vården. Religionens plats i vården måste alltid bygga på patientens egen önskan.

Slutligen är psykiatrin en viktig fråga, och speciellt för många av samhällets mer utsatta grupper.

Bland transpersoner är suicid och försök till suicid betydligt vanligare än bland befolkningen i stort. Detta gäller också för funktionsnedsatta. Liberalernas arbete med suicidprevention har tidigare resulterat i psykiatriambulanser, och nu under denna mandatperiod i en psykiatriutredning. Tack vare arbetet med psykiatrin har Stockholm bland de kortaste köerna till psykiatrin i landet, men väntetiderna måste fortsätta kortas och tillgängligheten öka. Arbetet med att stärka psykiatrin behöver fortsatt prioriteras.

Personal får, lika lite som patienter, utsättas för diskriminering eller behandlas illa. Rapporter om patienter som vägrar träffa vårdpersonal med utländskt klingande namn eller mörk hudfärg är oacceptabelt. Vårdens arbetsgivare måste arbeta proaktivt för att stötta sin personal och motverka rasism.

Liberalernas förslag

- Vården ska präglas av tillgänglighet. Fysisk och digital vård ska vara lättillgänglig, bemötandet av personer med funktionsnedsättning ska förbättras.
- Vården ska även vara mer sammanhållen kring patienten.
- Husläkare ska vara navet som håller samman vården kring patienten och husläkarsystemet ska fortsätta byggas ut.
- Värna rätten till tolk i vården.
- Arbeta för att korta köerna inom psykiatrin.
- Arbetsgivarna i vården måste arbeta aktivt för att deras medarbetare inte ska behöva utstå rasism.

Resande och tillgänglighet för inkludering

Att kunna ta sig till sin arbetsplats, skola eller till fritidsaktiviteter är för många nödvändigt för ett meningsfullt liv. När tillgängligheten brister tvingas människor in i isolation och utanförskap. I stark kontrast till detta innebär god tillgänglighet att alla människor ska få leva sina liv, ha ett jobb, delta i samhället, gå på konsert eller teater, eller vad det kan vara som ger mening för den enskilde människan oavsett eventuell funktionsnedsättning.

I den regionala kollektivtrafiken är det oacceptabelt att hissar och rulltrappor står stilla så ofta som de gör. För grupper som äldre, personer med funktionsnedsättningar och barnfamiljer är fungerande hissar och rulltrappor avgörande för deras möjlighet att använda kollektivtrafiken. Liberalerna vill därför använda AI för att förutse underhållsbehov och minimera driftstopp. Genom att förebygga att rulltrappor och hissar står stilla kan vi säkerställa att ingen resenär tvingas välja bort kollektivtrafiken på grund av tekniska problem. Vid driftstopp på en rulltrappa ska arbetet med att åtgärda problemet påbörjas inom 24 timmar, och tydlig information om avstängningar måste alltid ges till resenärerna.

För att säkerställa att reparationer av hissar och rulltrappor genomförs snabbt föreslår Liberalerna en höjning av anslaget till reinvesteringsbudgeten. I Liberalernas budgetalternativ för 2025, och planåren 2026, 2027 avsätter 20 miljoner kronor årligen i öronmärkta pengar för långsiktiga investeringar i reparationsunderhåll.

I dagsläget utgör färdtjänsten ett viktigt inslag i vardagen för många personer med funktionsnedsättning. Däremot är resetilldelningen begränsande vilket gör det svårt att få ihop ett fungerande arbetsliv och privatliv. Att ha möjlighet att resa både för arbete och fritid ger frihet och värdighet. Därför vill Liberalerna se en betydligt mer generös resetilldelning i färdtjänsten. Vi vill att sjuk- och färdtjänstresorna kopplas ihop så ansvaret samlas och vi vill röja undan administrativa hinder för den enskilde genom att lätta på redovisningskraven.

Trygghet i kollektivtrafiken är en viktig fråga ur många perspektiv. Ingen ska utsättas för kränkningar i Stockholms kollektivtrafik, varken på grund av rasism, funkofobi eller sexism.

Liberalernas förslag

- Förbättra och prioritera tillgänglighet i hela kollektivtrafiken. Bygg fler uppgångar, speciellt på de stationer som idag endast har en uppgång. Exempelvis Spånga station.
- Arbeta med att snabba på reparationstiderna i kollektivtrafiken, även på stationer längre ut i kollektivtrafiksystemet.
- Stärk färdtjänsten, öka resetilldelningen, och minska det administrativa krånglet. Exempelvis genom att slå ihop sjuk- och färdtjänstresor.
- Utveckla trygghetsarbetet i kollektivtrafiken. Öka antalet ordningsvakter och bygg tryggare och mer inbjudande stationsmiljöer med fler uppgångar och bättre belysning.

En framtidsregion där alla är med i utvecklingen

Stockholmsregionens utveckling är positiv. Men alla ska med när vi växer och utvecklas. Oavsett om det handlar om tunnelbanans utbyggnad och framkomlighet, digitalisering av vården, den gröna omställningen eller attraktiva folkskolor som utbildar teckenspråkstolkar, så måste likabehandling och rättviseaspekten få genomsyra det regionala arbetet.

Kulturens frihet är hotad av idéer och politiska rörelser som vill begränsa kulturens mångfald. De första som missgynnas av en ofri kultur är de kulturidkare som har andra perspektiv och inspirationskällor än majoritetssamhällets. Det kan handla om konstnärer med annan kulturell bakgrund än den svenska, eller konstnärer som utmanar könsnormer och funktionalitetsnormer. Kulturen måste vara fri. Liberalerna har länge arbetat för att stärka kulturens frihet och vi värnar principen om armlängds avstånd mellan politik och kultur.

Folkbildningen skapar mötesplatser för människor med olika bakgrund och olika förutsättningar. De utbildar grupper som annars står långt från arbetsmarknaden och bidrar till det livslånga lärandet på ett utjämnande sätt. Den historiskt stora satsning som nu görs på folkhögskolorna i Stockholmsregionen ska värnas. Likaså ska den folkbildningsstrategin som nu är på plats, och som blivit betydligt bättre ur tillgänglighetssynpunkter efter de remisser som inkommit från bland annat funktionsrättsorganisationer, värnas.

Det regionala utvecklingsarbetet är likaså ett område där ett tvärperspektiv av jämlikhet och mänskliga rättigheter lyfts. Stockholm har under lång tid, och kommer även i framtiden vara en multikulturell region.

Region Stockholm är en av de allra största arbetsgivarna bland människor med invandrarbakgrund. Såväl i kollektivtrafiken som i vården är större andel än befolkningen i stort födda utomlands.

Liberalernas förslag

- Säkra kulturens frihet och värna principen om armlängds avstånd.
- Fortsätt satsa på folkbildningen.
- Fortsätt arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare för människor från olika kulturer.

Uppdaterad: 25 februari 2025